

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 25847/2024
16.01.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Јасмине Симовић, Радославе Мађаров, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је пуномоћник Мирјана Миловић Јефтић адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, коју заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2241/24 од 12.09.2024. године, у седници одржаној дана 16.01.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2241/24 од 12.09.2024. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 2241/24 од 12.09.2024. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П 5537/2023 од 18.04.2024. године и предмет **враћа** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 5537/2023 од 18.04.2024. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да на име накнаде за фактички експроприсану непокретност, њиву II класе, површине 112м² у улици ... у Новом Саду, парцеле .. уписане у лист непокретности .. КО Нови Сад 3 исплати тужиоцима износе од по 507.702,00 динара са законском затезном каматом од 18.04.2024. године до исплате и да тужиоцу АА исплати износ од 11.154,00 динара, на име прибављања писане документације за потребе овог поступка, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, утврђено је да је тужени стекао право јавне својине на непокретности - парцели ..., њива II класе, површине 112м² у улици ... у Новом Саду, уписане у лист непокретности .. КО Нови Сад 3 и да ће се по овој пресуди извршити упис права јавне својине код надлежног катастра за непокретност, што су тужиоци дужни признати и трпети. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да накнади тужиоцима трошкове парничног поступка у износу од 195.206,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2241/24 од 12.09.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у

Новом Саду П 5537/2023 од 18.04.2024. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је, због погрешне примене материјалног права, благовремено изјавио ревизију предвиђену чланом 404. ЗПП (посебна ревизија).

По оцени Врховног суда, о посебној ревизији туженог у овом спору потребно је одлучивати ради уједначавања судске праксе, због чега је на основу члана 404. ЗПП, одлучено као у првом ставу изреке.

Испитујући побијану пресуду, на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су сувласници са по $\frac{1}{2}$ идеална дела на парцели .. површине 112m^2 , уписане у лист непокретности .. КО Нови Сад 3. Означена парцела је планским актима - Планом регулације простора за породично становање уз Темерински и Сентандрејски пут са окружењем у Новом Саду („Службени лист Града Новог Сада“ број 30/14 и 75/16) и Планом детаљне регулације пословања и породичног становања на простору Мали Београд - Велики Рит у Новом Саду („Службени лист Града Новог Сада“ број 43/18) предвиђена за јавну површину, регулацију улице Пореска управа је тржишну вредност 1m^2 предмене парцеле проценила на износ од 9.071,95 динара.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев. По становишту тог суда, заснованом на члану 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и члану 58. Устава Републике Србије, предметна парцела је фактички, без спроведеног поступка експропријације, приведена планској намени и представља јавну површину - улицу ... у Новом Саду, у јавној својини туженог, који је зато дужан исплатити тужиоцима накнаду за одузето земљиште.

Другостепени суд је одбио жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду. По становишту тог суда, доношењем планских аката тужени је ограничио право својине тужилаца на предметној парцели јер у дужем временском периоду земљиште није привео планираној намени и тако у битном умањио (ограничио) могућност вршења њихових власничких права (коришћења и располагања), због чега је дужан исплатити накнаду за парцелу која је фактички део јавне површине - улице, на којој право својине може имати само тужени.

По оцени Врховног суда, основани су наводи ревидента да је у овом спору погрешно примењено материјално право, а то је имало утицаја на правилност и потпуност утврђеног чињеничног стања.

Одредбом члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију прописано је да свако физичко и правно лице има право на несметано уживање своје имовине и да оно не

може бити лишено своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права. То, међутим, ни на који начин не утиче на право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу са општим интересом, или да би обезбедила наплату пореза или других дажбина, или казни. Право на имовину заштићено је и чланом 58. Устава Републике Србије, којим је зајемчено мирно уживање својине и других стварних права стечених на основу закона (став први) и прописано да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне (став други), као и да се начин коришћења имовине може ограничити законом (став трећи).

Следствено изложеном, право својине може бити повређено његовим лишењем или ограничењем у вршењу овлашћења која чине његову садржину, у смислу члана 3. став 1. Закона о основама својинско-правних односа. У овом случају за сада није поуздано утврђена чињеница да ли је предметна парцела фактички одузета од тужилаца и користи се као јавна површина - улица, сагласно намени из донетих планских аката, или је само ограничено право тужилаца у вршењу права својине услед донетих планских аката којима је промењена намена земљишта, а који нису спроведени у дужем временском периоду. Да је та чињеница и даље спорна потврђује и образложење другостепене пресуде у којем се правилност одлуке нижестепеног суда о праву тужилаца на тражену накнаду, односно праву јавне својине туженог, образлаже како фактичким одузимањем земљишта и претварањем у јавну површину, тако и неспровођењем планског акта у дужем временском периоду, услед чега је суштински ограничено право тужилаца на његово коришћење и располагање. Та чињеница је у овом спору битна, а она није неспорна - неспорна је само чињеница да је предметна парцела, с обзиром на информацију о локацији, у целости намењена за улицу Наиме, ако се земљиште које чини ту парцелу користи као улица - добро у општој у потреби (члан 10. став 2. Закона о јавној својини) тужиоцима припада накнада у висини тржишне вредности земљишта које им је одузето, а оно је фактички постало јавна својина туженог (члан 10. став 10. Закона о јавној својини и члан 3. став 1. и 5. Заокна о јавним путевима). У супротном, ако земљиште није приведено планској намени, оно није могло само на основу планског акта постати земљиште у јавној својини, али дугогодишњим неспровођењем планског акта може бити ограничено право својине власника земљишта. У том случају, за право тужилаца на накнаду потребно је утврдити како је предметно земљиште коришћено пре доношења планског акта и како је његово доношење утицало (ограничило) његово коришћење, и у зависности од тога одредити висину накнаде за повређено право на мирно уживање имовине.

Из наведених разлога, обе нижестепене пресуде су укинуте и предмет враћен првостепеном суду на поновни поступак у којем ће, сагласно изложеном, бити употпуњено чињенично стање и поуздано утврђене све оне чињенице које су битне за одлуку о тужбеном захтеву.

Укинута је и одлука о трошковима поступка јер зависи од коначног исхода спора.

Са свега наведеног, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправака
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић